

Κ. Χρυσολομῶνος

Ὁ ἀποθανὼν λογογράφος

ΕΞΗΓΕΡΙΝΟΣ

Γέρνει μὲ λύπη ὁ βασιλεὺς τῆς μέρας ματωμένος
καὶ πορφυρεώνει τοὺς γιालοὺς καὶ τὰ ψηλά βουνά,
καὶ τώρα πνίγει τὴν ζωὴν ὁ ὕπνος ὁ θλιμμένος
ποῦ θὰ ἐφάνη ὀνειράται τὴ νύκτα σκοτεινὴ.

Ὁ ζευγολάτης σταματᾷ τ' ἀλέτρι κουρασμένος
καὶ τὸ στρατὶ του πέρνωντας, στὸ σπῆτι του γυρνᾷ
καὶ μιᾷς φλογέρας ὁ ἀχὸς πεθαίνει λιγωμένος
ὡς τὸ λυγμὸ ἐνὸς κύματος, ποῦ σβύνει ἀλαργινά.

Φυσᾷ ἀπαλὰ τὸ βραδυνὸ τ' ἀγέρι μυρωμένο
ποῦ σὺν φτεροθορήβημα τὰ σιάχια συγκυλᾷ,
κι' ἐνῶ τ' ἀηδόνι ἐνα νεγρὸ λὲς πῶς θορνῇ θλιμμένο

Κι' οὐτὶ τὸ σήμαντρο χτυπᾷ τὸ Χαῖρε τοῦ θανάτου,
οὐδὲν τοῦ ἡλίου ἢ στερεῇ ἀχτὶ δα ἐκεῖ ψηλά
κι' ὅλα θαρρεῖς πῶς κλαίγουνε γιὰ τὸ ξεπύχισμά του.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΟΙ "ΙΧΝΕΥΤΑΙ," ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΩΣ ΣΑΤΥΡΙΚΟΣ

ἸΣ τὴν αἴθουσαν τῆς Βασιλικῆς ἔται-
ρείας τοῦ Λονδίνου ἐγένετο ἀνακοί-
κοίνωσις πρὸς τὰ μέλη τῆς «Ἐται-
ρείας πρὸς ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ἐν
Αἰγύπτῳ», περὶ γεγονότος μεγάλως
ἐνδιαφέροντος ὅλον μὲν τὸν φιλολο-
γικὸν κόσμον, κυρίως δὲ ἡμᾶς: Περὶ
τῆς ἀνευρέσεως ἐνὸς δράματος τοῦ

Σοφοκλέους, τὸ ὅποιον ἦτο μέχρι τοῦδε γνωστὸν εἰς
τοὺς φιλολόγους ἐκ τῆς ἀπλῆς μνηείας, ἣν ἐκαμνον
δι' αὐτὸ διάφοροι Ἀλεξανδρινοὶ γραμματικοὶ περὶ
τοῦ Σοφοκλείου σατυρικοῦ δράματος «Οἱ Ἰχνευταί».

Ἡ φιλολογία ὀφείλει ἀρκετὰ εἰς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ
ἀρχαιολόγους. Ὁ Δόκτωρ Χαϊντ, ὁ ὁποῖος ἀνήγγειλε
τὴν ἀνακάλυψιν, ὑπενθύμησεν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐται-
ρείας, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τελευταῖον εἶχεν
ὁμιλῆσαι πρὸς αὐτά, ἐξετυπώθησαν δύο νέοι τόμοι ἐκ
τῶν παπύρων τοῦ Ὁξυρρύγχου. Ἦσαν δύο ἀνευρεθέν-
τα ἔργα τῶν ποιητῶν Καλλιμάχου καὶ Κερκίδου τοῦ
κυνικοῦ, τὰ ὅποια ἐπροκάλεσαν ἀμετρον ἐνδιαφέρον.

Ἦδη ὁ Ὁξυρρυγχος ἐπλούτισε τὴν φιλολογίαν μὲ
νέον πολύτιμον εὗρημα. Πρὸ τριετίας, εἰς τὰς ἐκεῖ διε-
ξαγομένους ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας ὡφείλετο ἡ ἀνεύρε-
σις τῆς «Γυψιδῆς», ἀπολεσθεῖσης τραγωδίας τοῦ
Εὐριπίδου. Ἦδη ἐφθασεν ἡ σειρά τοῦ Σοφοκλέους,
εὐτυχῶς δὲ τὸ εὗρημα παρουσιάζει τὸν τραγικὸν τοῦ-
τον ποιητὴν ὑπὸ νέαν, ἀγνωστον τέως μορφήν, ὑπὸ τὴν
μορφήν τοῦ σατυρικοῦ.

Ὡς γνωστὸν, αἱ ἀρχαῖαι τραγωδίαι ἐπαρουσιάζοντο
συνήθως εἰς τριλογίας, τὰς ὁποίας ἠκολούθει ἐν σα-
τυρικὸν δράμα, ἐλαφροτέρας φιλολογικῆς ποιότητος
καὶ τοῦ ὁποίου ὁ χορὸς ἀποτελεῖτο ἐκ σατύρων, πρὸς

ἀνακούφισιν τοῦ πνεύματος τῶν ἀκροατῶν τῶν τραγῳ-
διῶν. Τοιοῦτου εἶδους σατυρικὸν δράμα μόνον ἐν ἡτο
μέχρι τοῦδε γνωστὸν. Ἦτο δὲ τοῦτο ὁ «Κύκλωψ»
τοῦ Εὐριπίδου. Ἐκ τῶν παρρησιῶν ἔργων τοῦ Αἰσχύ-
λου καὶ τοῦ Σοφοκλέους ἀσημαντὰ τινα μόνον ἀπο-
σπάσματα ἦσαν μέχρι τοῦδε γνωστὰ, καὶ ταῦτα ἀνα-
φερόμενα εἰς μελέτας γραμματικῶν τῆς Ἀλεξανδρινῆς
καὶ ἄλλων νεωτέρων Σχολῶν.

Ἦδη κατέχουμεν ὡραιότατον δεῖγμα τοῦ Σοφο-
κλέους, ὡς σατυρικοῦ ποιητοῦ.

*

Ὁ ἐν λόγῳ πάμπρος τοῦ Σοφοκλείου δράματος
ἀνευρέθη εἰς κατάστασιν ἀρκετὰ προχωρημένης φθορᾶς.
Ἐχρηκίσθη ἐν ὁλόκληρον ἔτος διὰ νὰ συνδεθῶν τὰ
διασπορά τεμάχια, διὰ νὰ συγκολληθῶν καὶ νὰ συμ-
πληρωθῶν. Ἦδη δύνανται ν' ἀναγνωσθῶν ἀκόπως
τετρακίσιοι περίποισι στίχοι, ἀποτελοῦντες 16 στήλας
τοῦ ὅλου δράματος. Δεδομένου δὲ ὅτι τὰ σατυρικά
δράματα ἦσαν πάντως μικρότερα τὸν ὅγκον τῶν συνή-
θων τραγωδιῶν, δύνανται τις νὰ συμπεράνῃ βασίμως
ὅτι οἱ τετρακίσιοι αὐτοὶ στίχοι ἀποτελοῦν τὸ ἥμισυ,
ἢ μὴ περισσώτερον, τοῦ ὅλου ἔργου.

Ἡ ὑπόθεσις τῶν «Ἰχνευτῶν» βασιζέται ἐπὶ τοῦ
γνωστοῦ μύθου περὶ τῶν ἀθλῶν τοῦ νηπίου Ἑρμοῦ,
περὶ τῆς ἀρπαγῆς τῶν ἀγέλων τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ
περὶ τῆς ἐφευρέσεως τῆς λύρας.

Πρῶτος παρουσιάζεται ὁ Ἀπόλλων, ὁ ὁποῖος ἀγ-
γέλλει τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἀγέλης, τὴν ὁποίαν μάτην
ἀνεζήτησεν ὁ Ἀπόλλων προσφέρει καὶ βραβεῖον εἰς
ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θα τοῦ εὕρῃ τὴν ἀρπαγῆσαν ἀγέλην.

Τότε παρουσιάζεται ὁ Σειληνὸς μὲ τοὺς Σατύρους
τοῦ καὶ προτείνει εἰς τὸν Ἀπόλλωνα νὰ τὸν βοηθήσῃ
εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀγέλης. Ἐνθαρρυνόμενος παρὰ
τοῦ Σειληνοῦ ὁ χορὸς ἀρχίζει ν' ἀνιχνεύῃ. Γρήγορα
ἀνευρίσκονται τὰ ἴχνη τῆς ἀγέλης, ἐδηγοῦντα πρὸς τὸ